

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epitome In Qvatvor Lib. Sententiarvm M. Petri Lombardi

Spina, Claudius de

Parisiis, 1551

3. de iisdem fruibilibus rebus inuestigabilibus per creaturas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38840

3°

EPITOME
DE IISDEM INVIBILI-
bus rebus inuestigabilibus per
creaturas.

DISTINCT. Tertiæ
CAP. Primum.

*Diuina essentia multipliciter per crea-
turas innotuit.*

*Nunc ra-
tionibus &
similitudi-
nibus vni-
tas essentia
& perso-
narum plu-
ralitas in-
uestigatur.
& primò
his rationi-
bus quibus
Apost. deũ
cognoscibi-
lem esse o-
stendit.
Homo cur
dicitur
creatura
mundi ab
Apost.*

A Postolus nãque ait: Inuisibilia dei à Ro. 1.
creatura mudi per ea que facta sunt
conspiciuntur: sempiterna quoque
eius virtus & diuinitas. Homo ergo (qui
creatura mundi dicitur, vel propter ex-
cellentiam, vel conuenientiam quam ha-
bet cum omni creatura) à duobus adiu-
uatur, scilicet à natura, quæ rationalis est:
& ab operibus à deo factis. Potuerunt
ergo homines cognoscere ultra omnem
creaturam esse illum qui ea fecit, quem
nulla creaturarum vel efficere, vel de-
struere valet: vt dicit Ambros. in cap. 1. ad
Roma. 2. Alio modo cognouerunt dei
veritatem ductu rationis, vt ait Aug. lib. 1.
de Ciuit. Dei. Viderunt summi philoso-
phi nullum corpus esse deum: ideo cun-
cta corpora transcenderunt quærentes
deum. Viderunt etiam & quicquid mu-

*Primo
per via
causali-
tatis.
2. per
viam
rationis.*

tabile est nō esse summū deum omniū-
que principium : ideo animam mutabi-
lēsque spiritus transcenderunt. Deinde
viderunt omne quod mutabile est non
posse esse, nisi ab illo qui incommutabi-
liter est. Considerauerunt etiam quic-
quid est in substantiis vel corpus esse vel
spiritum, meliūsque aliquid spiritum esse
quā corpus, sed longē meliorem qui
fecit spiritum & corpus. Intellexerunt
etiam corporis speciem esse sensibilem,
& spiritus speciem intelligibilem, & in-
telligibilem speciem sensibili prætulerūt.

3. per
viam
eminē-
tia quo
ad esse.
4. per
viam
eminē-
tia quo
ad po-
tentias.

*CAP. Secundum. Innotuit ve-
stigium Trinitatis in crea-
turis ab vnitatem, specie,
& ordine.*

3
Similitu-
dinibus ve-
stigiij &
imaginis
inuestiga-
tur plura-
litas perso-
narum.

Huius enim Trinitatis vestigium in
creaturis apparet. Hæc enim quæ
arte diuina facta sunt, & vnitatem
quandam in se ostendunt, & speciem, &
ordinem, quæ in quolibet creatorum in-
ueniuntur, vt dicit Aug. lib. 6. de Trini.
Nam vnumquodque horum creatorum
& vnum aliquid est: Sicut sunt naturæ
corporum, & ingenia animarum. Et ali-
qua specie formatur: sicut sunt figuræ &

Cap. I.

*Vestigium
secundum
vnitatem,
speciē, &
ordinem.*

qualitates corporum, ac doctrinæ vel artes animarum. Et aliquem ordinem petit vel tenet : sicut sunt pondera vel collocationes corporum , & amores vel delectationes animarum. Et ita in creaturis præluet vestigium Trinitatis , quoniam tribus personis hæc tria conueniunt. In illa enim Trinitate Pater est summa rerum omnium origo, à quo sunt omnia. Filius perfectissima pulchritudo, nulla ex parte dissimilis , quæ forma est omnium quæ ab intellectu facta sunt , & ad vnum referuntur. Et Spiritus sanctus bonitas , per quem Pater summè bonus omnia per Filium operatur. Per considerationem itaque creaturarum vnius substantiæ Trinitatem intelligimus , scilicet , vnum deum Patrem , à quo sumus : Filium , per quem sumus : & Spiritum sanctum , in quo sumus : scilicet principium ad quod recurrimus , & formam quam sequimur , & gratiam qua reconciliamur.

CAP. Tertium. Trinitas potentiarum humanæ mentis Trinitatem Personarum (vt imago) representat.

Cap. 8. **A**ugust. 14. de Trinita. Licet huma- *Imago se-*
 na mens non sit eius naturæ cuius *cundum po-*
 Deus est: tamen illius quo nihil me- *tentias ra-*
 lius est, ibi quærenda & inuenienda est: *tionalis*
 quæ (etiam amissa vel nondum habita) *creatura.*
 Dei participatione permanet. quoniam
 eo ipso imago Dei est mens quo capax
 eius est. Sic ergo in ea Trinitatem, quæ
 Deus est, inquiremus. Ecce enim mens
 meminit sui, intelligit se, diligit se. Hoc
 si cernimus, cernimus Trinitatem, non-
 dum quidem Deum, sed imaginem Dei.
 Hæc enim apparet quædam Trinitas
 memoriæ, intelligentiæ, & amoris.

CAP. Quartum. Trinitas poten-
tiarum & Trinitas Personarum
in aliquibus conueniunt, &
aliquibus non, primò in
relationibus & abso-
lutis conueniunt.

Cap. 2. **A**ugust. lib. 10. de Trinita. Tres po-
 tentiæ illæ non sunt tres vitæ, sed
 vna vita: nec tres mentes, sed vna
 mens, vna essentia. Illæ ad aliquid dicun-
 tur. Vita verò dicitur ad seipsam, &
 mens, & essentia. Hæc ergo tria eo vnum
 sunt, quo vna est vita, vna mens, (&

vna essentia, & quicquid aliud ad seipsa
singula dicuntur, etiam simul non plura-
liter sed singulariter dicuntur.

Secundo in aequalitate.

A Equalia etiam sunt non solum sin-
gula singulis, sed etiam singula om-
nibus: alioqui non se inuicem ca-
perent: capiuntur enim & à singulis sin-
gula, & à singulis omnia. Memini enim
me habere memoriam, & intelligentiam,
& voluntatem: & intelligo me intelligen-
re & velle atque meminisse: & volo me
velle meminisse & intelligere, totamque
meam memoriam, & intelligentiam, &
voluntatem simul memini. Similiter cum
hæc tria intelligo, tota simul intelligo. &
voluntas totam intelligentiam & me-
moriæ capit, dum vtor toto eo quo in-
telligo & memini. Ecce illius summa
vnitatis atque Trinitatis imago humana
mens licet impar. Mens autem hic acci-
pitur pro animo ipso: quamuis ab Aug. *Lib. 15.*
mens non dicatur ipsa anima, sed quod *de Tri.*
in ea est excellentius. *Cap. 7.*

*Quomodo tres potentie animæ
dicuntur vna essentia.*

Videtur verum non esse quod tres potentiae dicantur vna essentia : cum mens siue spiritus rationalis sit essentia quaedam spiritualis & incorporea : illa vero tria naturales proprietates seu vires sunt ab inuicem differentes. Dicuntur vnū *Responso.* siue vna substantia , quia in ipsa anima vel mente substantialiter existunt : Non sicut accidentia in subiectis, quae possunt adesse vel abesse, vt dicit Aug. 9. de Trinit. cap. 9.

C A P. Secundum . In aliquibus non conueniunt.

Aug. lib. 15. de Tri. cap. 22 **V**erū tamen caueat ne hanc imaginem ab eadem Trinitate factam ita ei comparet, vt omnino existimet similem : sed potius in qualicumque ista similitudine magnam quoque dissimilitudinem cernat.

Prima dissimilitudo.

Quod breuiter ostendi potest. Homo vnus per ista tria meminit, intelligit, diligit, qui nec memoria est, nec intelligentia, nec dilectio, sed haec habet : non enim ipse est haec tria. In illa vero simplicissima natura quae est Deus, quamuis vnus sit Deus, tamen tres personae sunt, Pater, Filius, & Spiritus sanctus. Et haec tres personae sunt vnus Deus.

Altera dissimilitudo.

R

Rursus ista imago quæ est homo, habens illa tria, vna persona est. Illa verò Trinitas non vna persona est, sed tres personæ. Itaque in ista imagine Trinitatis non hæc tria vnus homo, sed vnus hominis sunt. In illa verò summa Trinitate tria non vnus Dei sunt, sed vnus Deus: & tres sunt illæ personæ, non vna persona.

DE PERSONARVM PRO-
cessionibus.

DISTINCT. Quartæ
CAP. Primum.

Cōcedendum est quòd Deus genuit Deum.

Hic quæritur an sit cōcedendum quòd Deus genuit Deum, quum Deus Pater genuerit filium Deum. Si enim Deus genuit Deum, aut se Deum, aut alium Deum genuit. Si alium Deum, non est igitur tantum vnus Deus. Si autem seipsum genuit Deum, aliqua res seipsam genuit.

*De com-
paratione
genera-
tionis ad
terminum
essentialem
cōcretum.*

Ad quod respondentes dicimus quòd Deus genuit Deum, vt in Symbolo scriptum est, Lumen de lumine, Deum verum de deo vero. Nec tamen se Deum aut alium Deum genuit: Non enim alium deum genuit, quia tantum vnus Deus. Nec seipsum genuit, vt dicit August. lib. i. de Trinit.

Cap. I.

Sed adhuc ratiocinantur garruli: Si Deus